

ДИРЕКТИВА 2004/80/ЕЗ на Советот

од 29 април 2004 година

во однос на надоместок на жртви на кривично дело

СОВЕТОТ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА,

имајќи го предвид Договорот за основање на Европската заедница, а особено член 308 од истиот,

имајќи го предвид предлогот на Комисијата ⁽¹⁾,

имајќи го предвид мислењето на Европскиот парламент ⁽²⁾,

имајќи го предвид мислењето на Европскиот економско-социјален комитет ⁽³⁾,

со оглед на тоа што:

(1) Една од целите на Европската заедница е да ги укине пречките за слободното движење на лица и услуги помеѓу земјите членки.

(2) Според пресудата на Судот на правдата за предметот Кован (Cowan) ⁽⁴⁾, кога законодавството на Заедницата му гарантира слобода на физичкото лице да оди во друга земја членка, заштитата на тоа лице од штета во предметната земја членка, на иста основа како онаа за државјани и лица кои живеат таму, е последица на таа слобода на движење. Мерките за олеснување на остварување на правото на надоместок на жртви на кривично дело треба да бидат составен дел од реализацијата на оваа цел.

(3) На својот состанок во Тампере на 15 и 16 октомври 1999 година, Европскиот совет повика на изготвување на минимални стандарди за заштита на жртвите на кривично дело, особено за пристапот на жртвите на кривично дело до правосудството и нивните права за надоместок на штета, вклучувајќи правни трошоци.

(4) Европскиот совет од Брисел, кој се состана на 25 и 26 март 2004 година, во Декларацијата за борба против тероризмот, повикува на донесување на оваа директива пред 1 мај 2004 година.

(5) На 15 март 2001 година, Советот донесе Рамковна одлука 2001/220/ПВР за статусот на жртвите во кривичната постапка. ⁽⁵⁾ Оваа одлука, врз основа на Наслов VI од Договорот за Европската Унија, им овозможува на жртвите на кривични дела да бараат надоместок од сторителот во текот на кривичната постапка.

(6) Жртвите на кривични дела во Европската Унија треба да имаат право на правичен и соодветен надоместок за повредите што ги претрпеле, без оглед на тоа каде во Европската заедница е сторено кривичното дело.

(7) Со оваа директива се воспоставува систем за соработка за олеснување на остварување на правото на надоместок на жртвите на кривични дела во прекугранични ситуации, а кој треба да функционира врз основа на шемите на земјите членки за надоместок на жртвите на насилно кривично дело извршено со намера, на нивните територии. Затоа, механизам за надоместок треба да постои во сите земји членки.

(8) Повеќето земји членки веќе имаат воспоставено такви шеми за надоместок,

¹Сл. весник С 45 Е, 25.2.2003 година, стр. 69.

²Мислење од 23 октомври 2003 година (сè уште не е објавено во Службен весник).

³Сл. весник С 95 Е, 23.4.2003 година, стр. 40.

⁴Случај 186/87, извештаи на Европски суд 1989 година, стр. 195.

⁵Сл. весник L 82, 22.3.2001 година, стр. 1.

некои од нив при исполнување на нивните обврски според Европската конвенција од 24 ноември 1983 година за надоместок на жртви на кривични дела.

(9) Бидејќи мерките содржани во оваа директива се неопходни со цел постигнување на целите на Заедницата, а Договорот не предвидува други овластувања освен оние од член 308 од истиот за донесување на оваа директива, тој член треба да се примени.

(10) Жртвите на кривични дела често нема да можат да добијат надоместок од сторителот, бидејќи сторителот може да ги нема потребните средства за да постапи по пресудата за штета или затоа што сторителот не може да биде идентификуван или кривично гонет.

(11) Треба да се воведат систем на соработка помеѓу органите на земјите членки за да се олесни остварувањето на надоместок во случаи кога кривичното дело е сторено во земја членка различна од онаа на живеалиштето на жртвата.

(12) Овој систем треба да гарантира дека жртвите на кривичното дело секогаш може да се обратат до орган во нивната земја членка во која им е живеалиштето и треба да ги олеснат сите практични и јазични потешкотии кои се јавуваат во прекуграничната ситуација.

(13) Системот треба да содржи одредби потребни за да се дозволи на жртвата на кривично дело да добие информации потребни за поднесување барање и за овозможување ефикасна соработка помеѓу вклучените органи.

(14) Оваа директива ги почитува фундаменталните права и се придржува кон признатите начела, особено во Повелбата за фундаментални права на Европската Унија, како општи начела на законодавството на Заедницата.

(15) Бидејќи целта на олеснувањето на пристапот до надоместокот на жртвите на кривични дела во прекугранични ситуации не може да биде постигната во доволна мера од страна на земјите членки поради прекуграничните елементи и затоа, поради обемот или ефектите од активноста, може подобро да се постигне на ниво на Заедницата, Заедницата може да донесе мерки, во согласност со начелото на супсидијарност како што е утврдено во член 5 од Договорот. Во согласност со начелото на пропорционалност, како што е утврдено во тој член, оваа директива не го надминува неопходното за постигнување на таа цел.

(16) Мерките кои се потребни за спроведувањето на директивата треба да се донесат во согласност со Одлуката 1999/468/ЕЗ на Советот од 28 јуни 1999 година за утврдување на постапките за остварување на надлежностите за спроведување кои се доделени на Комисијата ⁽¹⁾,

ЈА ДОНЕСЕ ОВАА ДИРЕКТИВА:

ПОГЛАВЈЕ I

ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВА НА НАДОМЕСТОК ВО ПРЕКУГРАНИЧНИ СИТУАЦИИ

Член 1

Право на поднесување на барање во земја членка на живеење

Земјите членки гарантираат дека кога насилното кривично дело со намера е сторено во земја членка различна од земјата членка во која барателот на надоместокот има

¹Сл. весник L 184, 17.7.1999 година, стр. 23.

постојано живеалиште, подносителот има право да го поднесе барањето до орган или друго тело во земјата членка на живеење.

Член 2

Одговорност за плаќање надоместок

Надоместокот го плаќа надлежниот орган на земја членка на чија територија е извршено кривичното дело.

Член 3

Одговорни органи и административни постапки

1. Земјите членки воспоставуваат или назначуваат еден или повеќе органи или други тела, во понатамошниот текст „орган кој помага или органи кои помагаат“, да бидат надлежни за примена на член 1.
2. Земјите членки воспоставуваат или назначуваат еден или повеќе органи или други тела да бидат надлежни за одлучување по барањата за надоместок, во понатамошниот текст „орган кој одлучува или органи кои одлучуваат“.
3. Земјите членки настојуваат да ги минимизираат административните формалности кои се бараат од подносителот на барањето за надоместок.

Член 4

Информации за потенцијални подносители на барање

Земјите членки гарантираат дека потенцијалните подносители на барање за надоместок имаат пристап до суштински информации за можностите за поднесување на барање за надоместок, на сите начини кои земјите членки ги сметаат за соодветни.

Член 5

Помош на подносителот на барањето

1. Органот кој помага му ги обезбедува на подносителот на барањето информациите наведени во член 4 и потребните обрасци за поднесување на барање, врз основа на прирачник изработен во согласност со член 13(2).
2. Органот кој помага, на барање на подносителот на барањето, му обезбедува општо упатство и информации како да се пополни барањето и кои придружни документи се бараат.
3. Органот кој помага не врши проценка на барањето.

Член 6

Проследување на барања

1. Органот кој помага ги доставува барањето и сите придружни документи што е можно побрзо до органот кој одлучува.
2. Органот кој помага го проследува барањето користејќи стандарден образец наведен во член 14.
3. Јазикот на барањето и сите придружни документи е утврден во согласност со член 11(1).

Член 7

Прием на барања

По приемот на барањето проследено во согласност со член 6, органот кој одлучува, во најкраток можен рок ги испраќа следниве информации до органот кој помага и до подносителот на барањето:

- (а) контакт лице или оддел надлежен за постапување по прашањето;
- (б) потврда за прием на барање;
- (в) доколку е можно, укажување на приближно време до кое ќе се донесе одлука за барањето.

Член 8

Барања за дополнителни информации

Органот кој помага, по потреба, му обезбедува општо упатство на подносителот на барањето при давање дополнителни информации на барање на органот кој одлучува.

На барање на подносителот на барањето, веднаш ги проследува тие информации до органот кој одлучува, во најкраток можен рок, при што, доколку е соодветно, приложува список на целосната приложена документација.

Член 9

Сослушување на подносител на барање

1. Доколку органот кој одлучува одлучи, во согласност со законодавството на земјите членки, да го сослуша подносителот на барањето или кое било лице како сведок или експерт, може да го контактира органот кој помага за целите на организирање на такво сослушување:

- (а) лицето да биде сослушано директно од страна на органот кој одлучува, во согласност со законодавството на земјите членки, посебно преку телефонска или видео конференција; или
- (б) лицето да биде сослушано директно од страна на органот кој одлучува, во согласност со законодавството на земјите членки, кој последователно проследува извештај од сослушувањето до органот кој одлучува.

2. Директното сослушување во согласност со став 1(а) може да се спроведе само во соработка со органот кој помага и на доброволна основа, без можност за примена на присилни мерки наметнати од страна на органот кој одлучува.

Член 10

Соопштување на одлуката

Органот кој одлучува ја испраќа одлуката за барањето за надоместок, користејќи стандарден образец наведен во член 14, до подносителот на барањето и до органот кој помага, во најкраток можен рок, во согласност со националното законодавство, откако одлуката е донесена.

Член 11

Други одредби

1. Информациите кои се проследуваат помеѓу органите во согласност со членови 6 до 10 се изразени на:

- (а) официјалните јазици или еден од јазиците на земјата членка на органот до кој се испраќат информациите, кој одговара на еден од јазиците на институциите на

Заедницата; или

(б) друг јазик на институциите на Заедницата кој таа земја членка навела дека може да го прифати;

со исклучок на:

(i) целосниот текст на одлуките донесени од страна на орган кој одлучува, кога употребата на јазиците е регулирана со законодавството на земјата членка;

(ii) извештаите подготвени по сослушувањето во согласност со член 9(1)(б), кога употребата на јазиците е одредена од страна на органот кој помага, предмет на условите дека одговара на еден од јазиците на институциите на Заедницата.

2. Услугите кои ги дава органот кој помага во согласност со членови од 1 до 10 не се подложни на побарувања во однос на давачки или трошоци од страна на подносителот на барањето или органот кој одлучува.

3. Обрасци за поднесување на барање и друга придружна документација во согласност со членови од 6 до 10 се изземаат од обврската за потврдување на веродостојноста или друга таква формалност.

ПОГЛАВЈЕ II

НАЦИОНАЛНИ ШЕМИ ЗА НАДОМЕСТОК

Член 12

1. Правилата за остварување на правото на надоместок во прекугранични ситуации утврдени во оваа директива функционираат врз основа на шемите на земјите членки за надоместок на жртви на кривични дела со намера извршени на нивни територии.

2. Сите земји членки гарантираат дека нивните национални правила предвидуваат постоење на шема за надоместок на жртви на кривични дела со намера извршени на нивни територии, со кои се гарантира правичен и соодветен надоместок на жртвите.

ПОГЛАВЈЕ III

ОДРЕДБИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ

Член 13

Информации кои се испраќаат до Комисијата и прирачник

1. Земјите членки, не подоцна од 1 јули 2015 година, ги испраќаат до Комисијата деталите за:

(а) список на органи дефинирани или назначени во согласност со членовите 3(1) и 3(2), вклучително, каде што е соодветно, информации во однос на посебната и територијалната јурисдикција на тие органи;

(б) јазиците наведени во член 11(1)(а) кои органите може да ги прифатат со цел примена на членовите од 6 до 10 и официјалниот јазик или јазици, освен сопствениот кој е или се, прифатливи за земјите членки за проследување на барањата во согласност со член 11(1)(б).

(в) информацијата утврдена во согласност со член 4;

(г) обрасците за поднесување на барања за надоместок;

Земјите членки ја информираат Комисијата за сите последователни измени на оваа информација.

2. Комисијата, во соработка со земјите членки, воспоставува и објавува на интернет прирачник кој содржи информации доставени од страна на земјите членки во согласност со став 1. Комисијата е одговорна за организирање на неопходните преводи на прирачникот.

Член 14

Стандардни обрасци за проследување на барања и одлуки

Стандардните обрасци се утврдуваат, најдоцна до 31 октомври 2005 година, за проследување на барања и одлуки во согласност со постапката наведена во член 15(2).

Член 15

Комитет

1. На Комисијата и` помага Комитет.
2. Кога има упатување кон овој став, се применуваат членовите 3 и 7 од Одлуката 1999/468/ЕЗ.
3. Комитетот усвојува свој деловник за работа.

Член 16

Централни точки за контакт

Земјите членки именуваат централни точки за контакт за целите на:

- (а) помош при спроведувањето на член 13(2);
- (б) унапредување на тесната соработка и размена на информации помеѓу органите кои помагаат и органите кои одлучуваат во земјите членки; и
- (в) пружање помош и изнаоѓање решенија за секакви потешкотии кои може да настанат при примена на членовите од 1 до 10.

Точките за контакт се состануваат редовно.

Член 17

Поповолни одредби

Оваа директива не ги спречува земјите членки, доколку таквите одредби се во согласност со оваа директива:

- (а) да воведат и имаат поповолни одредби во корист на жртвите на кривични дела или други лица кои се оштетени од кривично дело;
- (в) да воведат и задржат одредби за целите на надоместок на жртвите на кривични дела извршени надвор од нивната територија, или други лица кои се оштетени од кривично дело, во согласност со условите кои земјите членки ги утврдуваат за таа цел.

Член 18

Спроведување

1. Земјите членки ставаат во сила закони, регулативи и административни одредби неопходни за усогласеност со оваа директива до 1 јануари 2006 година најдоцна, со исклучок на член 12(2), во случај датумот на усогласеност да е 1 јули 2005 година. Тие без одлагање ја известуваат Комисијата за тоа.
2. Земјите членки може да предвидат дека мерките неопходни за усогласеност со оваа директива се применуваат само на подносителите на барање чии повреди се резултат

на кривични дела извршени по 30 јуни 2005 година.

3. Кога земјите членки ги донесуваат овие мерки, тие содржат упатување кон оваа директива или се придружени со такво упатување при нивното официјално објавување. Начините на кои ќе се врши такво упатување ги утврдуваат земјите членки.

4. Земјите членки ја известуваат Комисијата за текстот на главните одредби од националното законодавство кои ги донесуваат во областа опфатена со оваа директива.

Член 19

Преглед

Не подоцна од 1 јануари 2009 година, Комисијата доставува извештај до Европскиот парламент, Советот и Европскиот економско-социјален комитет, за примена на оваа директива.

Член 20

Влегување во сила

Оваа директива влегува во сила на дваесеттиот ден од нејзиното објавување во *Службениот весник на Европската Унија*.

Член 21

Адресанти

Оваа директива се однесува на земјите членки.

Луксембург, 29 април 2004 година.

За Советот

Претседател

М. Мекдауел

ОБРАЗЕЦ Бр. 1

Поимник на термини и изрази

За секој CELEX-број на правниот акт на ЕУ, се пополнува овој Образец бр.1 – Поимник на термини и изрази. Пополнетиот Образец бр.1, прикачете го на крајот на преводот, така што преводот и Образец бр.1 претставуваат ЕДЕН документ.

CELEX-број	32008L0080
Наслов на документот (АНГ)	COUNCIL DIRECTIVE 2004/80/EC of 29 April 2004 relating to compensation to crime victims
Наслов на документот (МАК)	ДИРЕКТИВА 2004/80/ЕЗ на Советот од 29 април 2004 година во однос на надоместок на жртви на кривично дело

Област на примена	19. Area of freedom, security and justice
--------------------------	---

Агенција за превод	TCU	Преведувач	Ивана Стоилковиќ		
Тел		e-mail	Ivana.Stoilkovic@sep.gov.mk	Датум	

Место на зборот во текстот (член, став, точка, прилог ...)	Изворен збор (АНГ)	Превод (МАК)	Забелешка / Коментар	Извор на преводот (користен речник / МАКТЕРМ)

¹КОРИСТЕН РЕЧНИК/ МАКТЕРМ – Ве молиме, запишете го името на речникот што е користен при преводот. Во случај терминот да се наоѓа во МАКТЕРМ - базата на термини на интернет-страницата на СЕП, ве молиме нотирајте. Базата на термини има слободен пристап за сите корисници во процесот.